

**Przemysław Wylegała
Stanisław Kuźniak
Paweł T. Dolata**

Obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji na terenie województwa wielkopolskiego



**Przygotowano na zlecenie
Wielkopolskiego Biura Planowania Przestrzennego**

Poznań 2008

1. Cel opracowania

Celem poniższego opracowania jest wyznaczenie miejsc cennych dla ptaków (zarówno w okresie lęgowym jak i podczas wędrówek) na terenie województwa wielkopolskiego. Wyznaczona sieć ostoi powinna być uwzględniana przy planowaniu inwestycji, mogących negatywnie oddziaływać na ptaki, głównie farm wiatrowych oraz inwestycji liniowych (drogi, linie energetyczne).

Należy pamiętać, że planując inwestycje, każdorazowo trzeba wykonać inwentaryzację przyrodniczą, a na jej podstawie raport oddziaływania na środowisko.

2. Metodyka wyznaczania ostoi

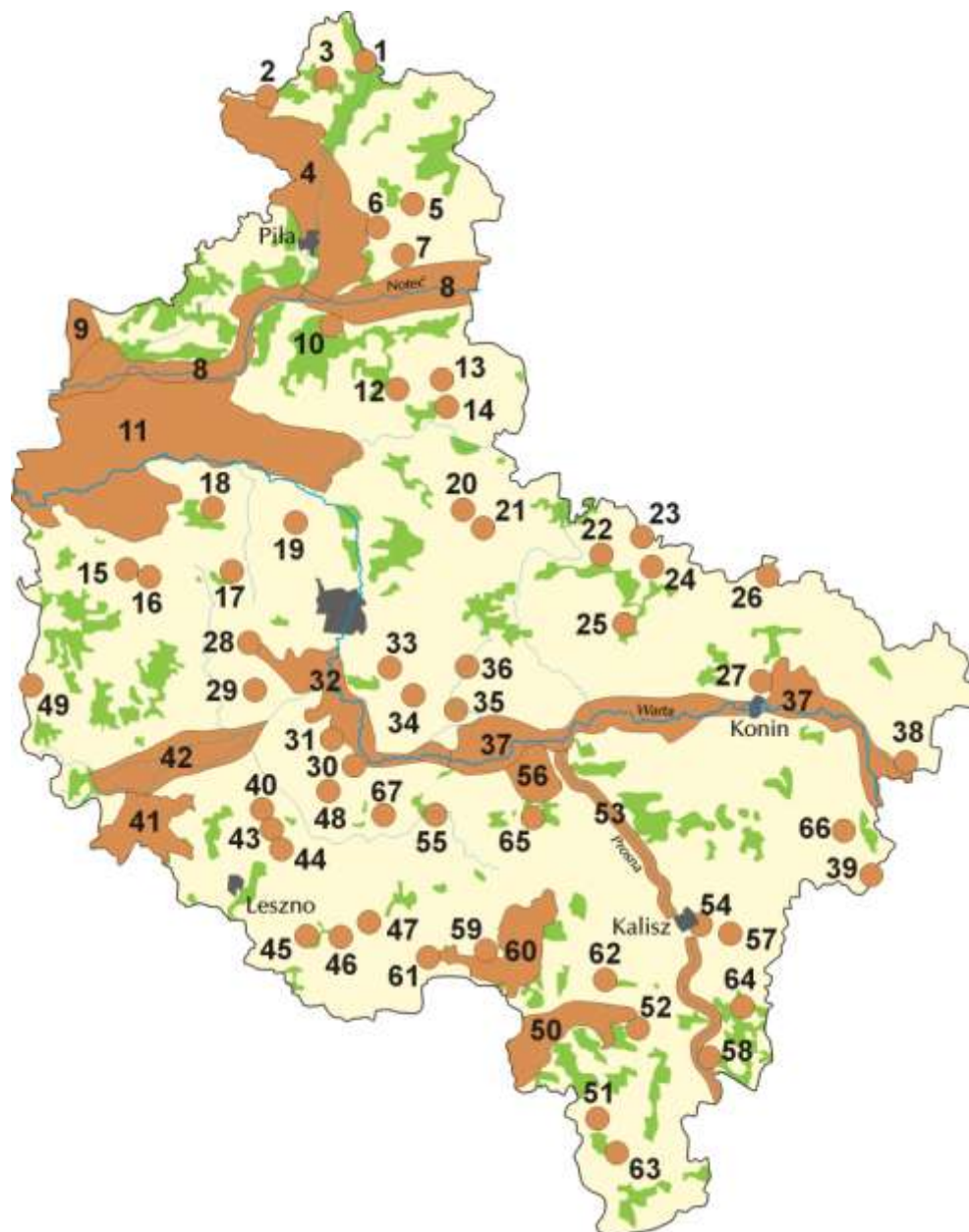
Obszary ważne dla ptaków w województwie wielkopolskim zostały wyznaczone na podstawie dostępnych danych literaturowych, niepublikowanych informacji oraz wiedzy autorów opracowania. Dodatkowo w okresie listopad 2007 – styczeń 2008 skontrolowano kilka znanych wcześniej najważniejszych żerowisk i noclegowisk gęsi. Na liście tych ostoi znalazły się obszary spełniające przynajmniej jedno z 7 poniższych kryteriów:

- **K1.** Ostoje ptaków o znaczeniu europejskim (IBA),
- **K2.** Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000,
- **K3.** Ostoje ptaków o znaczeniu regionalnym,
- **K4.** Jeziora, stawy i inne zbiorniki wodne o szczególnym znaczeniu dla ptaków w czasie migracji,
- **K5.** Skupiska par lęgowych błotniaka stawowego (minimum 5 par),
- **K6.** Zbiorniki wodne będące ważnymi noclegowiskami gęsi (skupiające regularnie powyżej 1000 os.) oraz żurawi (powyżej 100 os.),
- **K7.** Ważne żerowiska gęsi (skupiające regularnie powyżej 1000 os.) oraz żurawi (powyżej 100 os.).

Ze względu na wzmożone wykorzystywanie przez ptaki przestrzeni powietrznej wokół miejsc, w których się gromadzą (miejsca odpoczynku, żerowiska, noclegowiska) wyznaczono wokół nich strefy buforowe o szerokości do około 2 km. Poprowadzono je wzdłuż łatwo identyfikowalnych w terenie linii (drogi, cieki, granica lasu). W sytuacji, w której lokalizacja żerowisk ptaków (głównie gęsi) została dobrze rozpoznana i stwierdzono, że znajduje się ona dalej niż 2 km od zbiornika wodnego będącego noclegowiskiem, wyznaczono strefę o większej szerokości obejmującej także żerowiska. Zasadniczo strefy buforowe wyznaczano w przypadku zbiorników wodnych. W niektórych przypadkach dla zabezpieczenia miejsc dolotowych bądź żerowisk ptaków, wyznaczano je również wokół obszaru Natura 2000 (najczęściej tylko w przypadku jego fragmentu). Dotyczy to głównie fragmentów, gdzie granica obszaru biegnie po zbiornikach wodnych bądź po granicy lasu.

Ostoje ptaków wyznaczano niezależnie od istniejących już obszarowych form ochrony przyrody.

Przy opisie walorów ornitologicznych poszczególnych obszarów skupiono się głównie na ptakach wodnych i drapieżnych o średniej i dużej wielkości, najbardziej narażonych na kolizje z wiatrakami. Bardziej szczegółowych informacji o występujących na tych obszarach ptakach znaleźć można w cytowanych publikacjach.



Rys. 1. Lokalizacja opisanych w opracowaniu obszarów ważnych dla ptaków na terenie województwa wielkopolskiego.

1 – Dolina górnej Gwdy, 2 – Pola koło Nadarzyc, 3 – Poligon Okonek, 4 – Puszcza nad Gwdą, 5 – Jezioro Stawianowskie oraz Bagno Kocuńskie, 6 – Jezioro Kleszczynek, 7 – Bagna koło Wysokiej, 8 – Dolina Noteci, 9 – Puszcza nad Drawą, 10 – Stawy w Oleśnicy, 11 – Puszcza Notecka, 12 – Jezioro Kaliszańskie, 13 – Stawy w Łukowie i Jezioro Czeszewskie, 14 – Jeziora koło Wągrowca (Rgielskie, Bracholińskie, Łeknieńskie), 15 – Pola w okolicach Lwówka, 16 – Jezioro Zgierzynieckie, 17 – Jezioro Bytyńskie, 18 – Dolina Ostrorogi, 19 – Dolina Samicy i stawy w Objezierzu, 20 – Dolina Małej Wełny koło Kiszkowa, 21 – Lednicki Park Krajobrazowy, 22 – Jezioro Wierzbiczańskie, 23 – Jeziora Ostrowickie i Popielowskie, 24 – Jezioro Kamienieckie, 25 – Jeziora Powidzkie i Skorzęcińskie, 26 – Ostoja Nadgoplańska, 27 – Jeziora konińskie, 28 – Jezioro Niepruszewskie, 29 – Jezioro Strykowskie, 30 – Stawy w Manieczkach, 31 – Stawy w Grzybnie, 32 – Ostoja Rogalińska, 33 – Dolina Średzkiej Strugi i pola koło Bieganowa, 34 – Dolina Moskawy koło Nietrzanowa, 35 – Stawy w Miłosławiu, 36 – Bagna koło Biechowa, 37 – Dolina Środkowej Warty, 38 – Dolina Neru, 39 – Zbiornik Jeziorsko, 40 – Zbiornik Wonieść, 41 – Pojezierze Sławskie, 42 – Wielki Łęg Obrzański, 43 – Jezioro Łoniewskie, 44 – Jezioro Świerczyńskie Wielkie, 45 – Tarnowskie Łąki, 46 – Dolina Rowu Polskiego koło Robczyńska, 47 – Dolina Rowu Polskiego koło Pudliszek, 48 – Rów Wysoć, 49 – Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry, 50 – Wielkopolska część Doliny Baryczy, 51 – Stawy Rybin, 52 – Dolina Gnilej Baryczy, 53 – Dolina Proсны, 54 – Zbiornik Pokrzywnica (Szale), 55 – Dolina Obry koło Jaraczewa, 56 – Żerkowsko-Czeszewski Park Krajobrazowy od Warty na południe, 57 – Stawy Marchwacz, 58 – Stawy Czajków, 59 – Stawy koło Krotoszyzna, 60 – Dąbrowy Krotoszyńskie, 61 – Pola koło Baszkowa, 62 – Zbiornik Piaski-Szczygliczka w Ostrowie Wielkopolskim, 63 – Łąki koło Bralina, 64 – Torfowiska Świerczyna, 65 – Zbiornik Roszki, 66 – Zbiornik Przykona, 67 – Jeziora Dolskie.

3. Literatura

Publikacje, które wykorzystano przy formułowaniu listy ostoi ptaków w województwie wielkopolskim:

ADAMSKI A., CZAPULAK A. 1994. Batalion *Philomachus pugnax* gatunkiem lęgowym w dolinie Baryczy. Ptaki Śląska 10: 58–59.

ADAMSKI A., CZAPULAK A., STAWARCZYK T. 1998. Dolny Śląsk. W: Krogulec J. (red.). Ptaki łąk i mokradeł Polski. (Stan populacji, zagrożenia i perspektywy ochronne). Fundacja IUCN Poland, Warszawa: 103–133.

BANASZAK P., KUJAWA J. 2003. Awifauna doliny Rowu Wyskoć w Parku Krajobrazowym im. gen. Chłapowskiego – stan obecny i trendy długoterminowe. Biuletyn Parków Krajobrazowych Wielkopolski 9 (11): 98–111.

BEDNORZ J., KUPCZYK M. 1995. Ptaki doliny Noteci. Prace Zakładu Biologii i Ekologii Ptaków UAM w Poznaniu, 4.

BEDNORZ J., KUPCZYK M., WINIECKI A., KUŹNIAK S. 2000. Ptaki Wielkopolski. Monografia faunistyczna. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań.

BERESZYŃSKI A., OGRODOWCZYK T. 1995. Rezerwat im. Bolesława Papięgo na Jeziorze Zgierzynieckim. Wydawnictwo AR, Poznań.

CZAPULAK A., ADAMSKI A., BETLEJA J. 2002. Populacje lęgowe mew *Laridae* i rybitw *Sternidae* na Śląsku w latach 1990–2000. Ptaki Śląska 14: 27–46.

DOLATA P. T. 1993. Stawy Przygodzickie – zagrożenia i postulaty ochronne. Przegląd Przyrodniczy IV, 3: 181–192.

DOLATA P. T. 2003. Badania i ochrona bociana białego (*Ciconia ciconia*) w wielkopolskiej części Parku Krajobrazowego „Dolina Baryczy” w latach 2000–2002. Biuletyn Parków Krajobrazowych Wielkopolski 9 (11): 165–174.

DOLATA P. T. 2006. Powiat ostrowski. Mapa przyrodniczo–krajoznawcza. Wydanie drugie. Starostwo Powiatowe w Ostrowie Wlkp.

DOLATA P. T. 2008. Tekst. W: Zwoliński G. (red.). Gmina Przygodzice. Mapa przyrodniczo–krajoznawcza. Studio Wyd. Plan, Wrocław.

DOLATA P. T., PIETROWIAK J., SIEDLECKI M. 2003. Bocian czarny (*Ciconia nigra*) w parkach krajobrazowych Południowej Wielkopolski w latach 2000–2001. Biuletyn Parków Krajobrazowych Wielkopolski 9 (11): 190–194.

GROMADZKI M., DYRCZ A., GŁOWACIŃSKI Z., WIELOCH M. 1994. Ostoje ptaków w Polsce. Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Gdańsk.

JERMACEK A. 1987. Zgrupowania i wybiórczość siedliskowa ptaków wodnych na jeziorach Ziemi Lubuskiej w okresie jesiennym. Acta Ornithologica 23: 197–214.

JERMACEK A., JERMACEK D. 1987. Ptaki przelomowego odcinka doliny Obry w okresie lęgowym. Bad. fizjogr. Pol. Zach. 36, C: 27–40.

JERMACEK A., CZWAŁGA T., KRZYŚKÓW T., RUDAWSKI W. 1987. Ptaki wodne i błotne Pojezierza Lubuskiego. Zeszyty Świebodzińskie 10: 1–46.

KACZMAREK R., BŁAŹNIAK W., MATYSIAK M. 2005. Występowanie mewowców *Lari* na Stawach Przygodzickich. Notatki Ornitologiczne 46, 3: 157–178.

- KEMPA M., KOSIŃSKI Z. 2003. Ekspansja i pierwsze przypadki gniazdowania dzięcioła zielonosiwego *Picus canus* w Wielkopolsce. *Notatki Ornitologiczne* 44, 3: 131–135.
- KRAKOWSKI B., ŚLIWA P., WYLEGAŁA P. 2005. Ptaki stawów rybnych w okolicach Kiszkowa i Rybna (Wielkopolska) w latach 2001–2005. *Rocznik Naukowy PTO „Salamandra”* 9: 49–60.
- KRUPA A., WINIECKI A. 2000. Awifauna Nadwarciańskiego Parku Krajobrazowego. W: Winiecki A. (red.). *Ptaki Parków Krajobrazowych Wielkopolski. Wielkopolskie Prace Ornitologiczne* 9: 201–241.
- KRUPA A., MICHALCZYK A., RUCIŃSKI M. 2004. Gniazdowanie siewkowców *Charadrii* na powierzchniach badawczych „Rataje” i „Modlica” w Dolinie Konińskiej do roku 2003. *Rocznik Naukowy PTO „Salamandra”* 8: 23–33.
- KOSIŃSKI Z. 1993. Ugrupowania ptaków lęgowych Dąbrowy Krotoszyńskiej na tle łąk Polski. *Notatki Ornitologiczne* 34, 3–4: 333–345.
- KOSIŃSKI Z., KORDY Z. 1995. Zwierzęta Krotoszyna i okolic. W: Parysek J. J. (red.). *Krotoszyn. Tom I: Przyroda, człowiek, gospodarka*. Bogucki Wyd. Nauk., Krotoszyn–Poznań: 111–137.
- KOSIŃSKI Z., SIKORA S., MACIOROWSKI G. 2000. Awifauna Powidzkiego Parku Krajobrazowego. W: Winiecki A. (red.) *Ptaki parków krajobrazowych Wielkopolski. Wielkopolskie Prace Ornitologiczne* 9: 243–259.
- KOSIŃSKI Z., WINIECKI A. 2003. Ocena liczebności dzięcioła średniego *Dendrocopos medius* – porównanie metody kartograficznej z użyciem stymulacji magnetofonowej z metodą wyszukiwania gniazd. *Notatki Ornitologiczne* 44, 1: 43–55.
- KOSIŃSKI Z., HYBSZ R. 2006. Ocena liczebności dzięcioła średniego *Dendrocopos medius* w ostoi ptaków „Dąbrowy Krotoszyńskie”. *Notatki Ornitologiczne* 47, 2: 69–79.
- KUCZYŃSKI L., WINIECKI A., KOSIŃSKI Z. 2006. Jeziora listopadowe 2006 – raport. Msc.
- KUJAWA K. 1994. Awifauna lęgowa Agroekologicznego Parku Krajobrazowego im. gen. D. Chłapowskiego. *Biuletyn Parków Krajobrazowych* 1: 37–49.
- KUJAWA K. 2000. Awifauna Parku Krajobrazowego im. Gen. D. Chłapowskiego. W: Winiecki (red.). *Ptaki parków krajobrazowych Wielkopolski. Wielkopolskie Prace Ornitologiczne* 9: 89–121.
- KUPCZYK M. (red.) 1997. *Ptaki wybranych jezior Wielkopolski. Prace Zakł. Biol. i Ekol. Ptaków UAM w Poznaniu* 7.
- KUŹNIAK S. (1992) 1993. Ptaki doliny Rowu Polskiego. *Bad. Fizjogr. Pol. Zach.*, 11: 39–75.
- KUŹNIAK S. 2005. Zimowisko łabędzi. *Biul. Leszczyńskiej Grupy OTOP* 12: 10–11.
- KUŹNIAK S. 2005a. Bielik (*Haliaeetus albicilla*) ptakiem ponownie lęgowym w Przemęckim Parku Krajobrazowym. *Biuletyn Parków Krajobrazowych Wielkopolski* 11 (13): 225–226.
- KUŹNIAK S. 1981. Jezioro Trzebidzkie. Projektowany rezerwat ornitologiczny w województwie Leszczyńskim. *Chrońmy Przyrodę Ojczyzną* 5: 45–49
- KUŹNIAK S., LOREK G. 1993. Ptaki Zbiornika Wonieść i terenów sąsiednich. *Prace Zakł. Biol. i Ekol. Ptaków UAM* 2: 1–45.

- KUŹNIAK S. 1995. Bocian biały (*Ciconia ciconia*) w Przemęckiego i Agroekologicznym Parkach Krajobrazowych. Biuletyn Parków Krajobrazowych 2: 38–45.
- KUŹNIAK S., LOREK G. 1996. Ptaki wodne i błotne Przemęckiego Parku Krajobrazowego w okresie jesiennym i zimowym. Biuletyn Parków Krajobrazowych Wielkopolski 1 (3): 62–74.
- KUŹNIAK S. 1997. Charakterystyka zgrupowania ptaków wodnych na Jeziorze Dominickim w okresie jesiennym i zimowym. Biuletyn Parków Krajobrazowych Wielkopolski 2 (4): 64–71.
- KUŹNIAK S. 2000. Awifauna Przemęckiego Parku Krajobrazowego. W: Winiecki A. (red.) Ptaki parków krajobrazowych Wielkopolski. Wielkopolskie Prace Ornitologiczne 9: 69–88.
- KUŹNIAK S., LOREK G. 1999. Kolonia czapli siwej (*Ardea cinerea*) na Wyspie Konwaliowej. Biuletyn Parków Krajobrazowych Wielkopolski 5 (7): 131–132.
- KUŹNIAK S., MIKOŁAJCZAK Z., STĘPNIEWSKI J. Ostoja ptaków – Zbiornik Wonieść. Msc.
- ŁUCKA 1997. Awifauna Jezior Dolskich (woj. poznańskie) z uwzględnieniem wpływu łądowienia jezior na zgrupowanie ptaków. W: Kupczyk M. (red.) 1997. Ptaki wybranych jezior Wielkopolski. Prace Zakł. Biol. i Ekol. Ptaków UAM: 7: 31-54
- MACIOROWSKI G., MIZERA T., ILKÓW M., STATUCH T., KUJAWA D. 2000. Awifauna Sierakowskiego Parku Krajobrazowego. W: Winiecki A. (red.). Ptaki Parków Krajobrazowych Wielkopolski. Wielkopolskie Prace Ornitologiczne 9: 39–68.
- MIELCZAREK S., GRZYBEK J., JANISZEWSKI T., WŁODARCZYK R., WOJCIECHOWSKI Z. 2006. Awifauna doliny Neru w latach 1984–2005. Notatki Ornitologiczne 47: 159–174.
- PIETROWIAK J. 2003. Bocian biały (*Ciconia ciconia*) w Żerkowsko–Czeszewskim Parku Krajobrazowy w latach 2001 i 2002. Biuletyn Parków Krajobrazowych Wielkopolski 9 (11): 211.
- PTASZYK J. 1994. Wyniki inwentaryzacji gniazd bociana białego (*Ciconia ciconia*) w Wielkopolsce w latach 1984–1995. W: Ptaszyk J. (red.) Bocian biały (*Ciconia ciconia*) w Wielkopolsce. Prace Zakładu Biologii i Ekologii Ptaków UAM 3: 21–41.
- PTASZYK J. 2006. Bocian biały w województwie wielkopolskim w 2004 roku. W: Guziak R., Jakubiec Z. (red.). Bocian biały *Ciconia ciconia* (L.) w Polsce w roku 2004. Wyniki VI Międzynarodowego Spisu Bociana Białego: 333–360. PTPP „pro Natura”, Wrocław.
- SCHWARTZ K. 2007. Ochrona siedlisk lasów wilgotnych w uroczysku *Czeszewski Las*. W: Anderwald D. (red.) Siedliska i gatunki wskaźnikowe w lasach: część 1. Studia i Materiały Centrum Edukacji Przyrodniczo–Leśnej 16, 2–3: 168–176.
- SIDŁO P. O., BŁASZKOWSKA B., CHYLARECKI P. (red.) 2004. Ostoje ptaków o randze europejskiej w Polsce. OTOP, Warszawa.
- STĘPNIEWSKI J. 2003. Awifauna rezerwatu „Jezioro Trzebidzkie”. Biuletyn Parków Krajobrazowych Wielkopolski 9 (11): 155–164.
- ŚLIWA P. 1999. Błotniak stawowy *Circus aeruginosus* w okolicach Poznania. Msc. Praca magisterska. Katedra Zoologii AR w Poznaniu.
- ŚLIWA P., WYLEGAŁA P., MIZERA T., WINIECKI A. 2004. O wielkopolskich ptakach. Wyd. PTOP „Salamandra”, Poznań.

- TRYJANOWSKI P. 1993. Zmiany awifauny Jezior Chobienickich w latach 1978–1992. *Przegląd Przyrodniczy* IV, 3: 171–180.
- WILŻAK T. 1997. Błotniak łąkowy (*Circus pygargus*) w Kaliskiem w latach dziewięćdziesiątych. *Orlik* 32: 10–17.
- WILŻAK T. 2004. Ptaki zbiornika Szale. W: Winiecki A. (red.). Awifauna doliny Proсны. *Wielkopolskie Prace Ornitologiczne* 10: 109–142.
- WILŻAK T., ŻURAWLEW P., MARKIEWCZ E., WIECZOREK G. 2004. Ptaki doliny Proсны. W: Winiecki A. (red.). Awifauna doliny Proсны. *Wielkopolskie Prace Ornitologiczne* 10: 9–95.
- WINIECKI A. 1992. Jesienna awifauna jezior Wielkopolski – waloryzacja ornitologiczna. *Notatki Ornitologiczne* 33: 47–66.
- WINIECKI A., KOSIŃSKI Z. 2000. Awifauna Żerkowsko–Czeszewskiego Parku Krajobrazowego. W: Winiecki A. (red.). Ptaki parków krajobrazowych Wielkopolski. *Wielkopolskie Prace Ornitologiczne* 9: 175–199.
- WINIECKI A. 2004a. Awifauna doliny Proсны – stan obecny i perspektywy zmian w kontekście projektu budowy zbiornika zaporowego Wielowieś Klasztorna. W: Winiecki A. (red.). Awifauna doliny Proсны. *Wielkopolskie Prace Ornitologiczne* 10: 143–152.
- WINIECKI A. 2004b. Awifauna rezerwatu „Jezioro Trzebidzkie”. *Biuletyn Parków Krajobrazowych Wielkopolski* 10 (12): 188–198.
- WINIECKI A. 2004c. Dąbrowy Krotoszyńskie. W: Sidło P. O., Błaszowska B., Chylarecki P. (red.). 2004. Ostoje ptaków o randze europejskiej w Polsce. *Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków*, Warszawa: 436–439.
- WINIECKI A. 2004d. Dolina Środkowej Warty. W: Sidło P. O., Błaszowska B., Chylarecki P. (red.). 2004. Ostoje ptaków o randze europejskiej w Polsce. *Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków*, Warszawa: 367–371.
- WINIECKI A. 2005. Żerkowsko–Czeszewski Park Krajobrazowy – walory przyrodnicze, stan rozpoznania, wizja ochrony. *Biuletyn Parków Krajobrazowych Wielkopolski* 11 (13): 19–39.
- WYLEGAŁA P. 2003. Zmiany liczebności wybranych gatunków ptaków w dolinie Dolnej Noteci na odcinku Ujście–Wieleń w latach 1980–2003. *Notatki Ornitologiczne* 44: 187–194.
- WYLEGAŁA P., WYLEGAŁA S., PINKOWSKI R., KUJAWA D. 2004. Zmiany liczebności kulika wielkiego *Numenius arquata* w dolinie Noteci w latach 1980–2004. *Notatki Ornitologiczne* 45: 120–122.
- WYLEGAŁA P., JANYSZEK S., KEPEL A., DZIĘCIOŁOWSKI R. 2006. Ostoje przyrody o znaczeniu europejskim w Wielkopolsce. Wyd. PTOP „Salamandra”, Poznań.
- WYLEGAŁA P., PLATA W., BAGIŃSKI W., BLANK M., RUDZIANEK B., BARTECZKA J., KONOPKA A. 2007. Awifauna Doliny Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego w latach 2002–2007. Msc.

4. Przegląd obszarów ważnych dla ptaków w województwie wielkopolskim

L.p.	Nazwa obszaru	Kryterium	Walory ornitologiczne	Istniejące formy ochrony przyrody	Literatura
1.	Dolina górnej Gwdy	K3	Jedno z najważniejszych w regionie lęgówisk ptaków związanych z rzekami o górskim charakterze – pliszki górskiej, nurogęsia, gągoła, zimorodka.	Obszar chronionego krajobrazu	Bednorz i in. 2000, P. Wylegała – dane niepubl. 2005–2006.
2	Pola koło Nadarzyc	K6, K7	Ważne żerowiska i zlotowisko żurawi. Latem oraz jesienią na obszarze tym gromadzi się do 250 os.	Brak	M. Duda – dane niepubl. 2005–2007.
3	Poligon Okonek	K3	Ważne w skali regionu lęgowisko żurawia, orlika krzykliwego, lerki i lelka.	SOO „Poligon Okonek”	P. Wylegała – dane niepubl. 2006, Wylegała i in. 2007.
4.	Puszcza nad Gwdą	K2	Obszar ten to jedna z najważniejszych w Polsce ostoi lelka (80–110 par) i lerki (350–450 par). Teren ten ma także duże znaczenie dla ptaków drapieżnych: bielika (co najmniej 5 par), rybołowa (1 para), kani rudej i czarnej (odpowiednio 8 i 4 pary), orlika krzykliwego (prawdopodobnie 1–2 pary) oraz puchacza (5 par) i włośchatki (kilka par). Obszar ten jest także ważnym lęgowiskiem dla takich gatunków jak gągoł i żuraw (po kilkadziesiąt par) oraz nurogęś (kilkanaście par).	OSOP Natura 2000 „Puszcza nad Gwdą” Rezerwaty przyrody: „Diabli Skok”, „Smolary”, „Kuźnik”, Obszary Chronionego Krajobrazu: „Dolina Noteci”, „Pojezierze Waleckie i Dolina Gwdy”	Sidło i in. 2004, Wylegała i in. 2006, Wylegała i in. 2007.
5.	Jezioro Sławianowskie oraz Bagno Kocuńskie	K4, K6, K7	Miejsce koncentracji ptaków wodnych podczas wędrówek, głównie różnych gatunków kaczek i łyski. Gromadzi się tu także do 100 os. łabędzi krzykliwych. Noclegowisko gęsi (do 1000 os.). Żerowisko żurawi gromadzące do 400 os.	Brak	Winiecki 1992, Kuczyński i in. 2006, R. Pinkowski – dane niepubl. 2006–2007.
6.	Jezioro Kleszczynek	K6, K7	Noclegowisko i żerowisko żurawi gromadzące do około 1000 os.	Brak	R. Pinkowski – dane niepubl. 2006–2007.

7.	Bagna koło Wysokiej	K3, K7	Lęgowisko rzadkich gatunków ptaków wodno-błotnych (bąk, gęgawa, błotniak stawowy, błotniak łąkowy, żuraw, rycyk). Żerowisko gęsi zbożowych i białoczelnych gromadzące do około 1000 os.	Brak	Śliwa i in. 2005, R. Pinkowski – dane niepubl. 2000–2007.
8.	Dolina Noteci	K1, K2, K5, K6, K7	Jedno z najważniejszych w zachodniej Polsce miejsc gniazdowania ptaków wodno-błotnych. W obrębie woj. wielkopolskiego gniazduje m.in. bąk (13 par), bocian biały (150–160 par), łabędź niemy (45–60 par), gęgawa (20–25 par), błotniak stawowy (13 par), błotniak łąkowy (9–10 par), derkacz (ok. 180–200 samców), żuraw (66–70 par), kulik wielki (27 par), rycyk (około 20 par). Żerowisko bielików (3–4 par), orlików krzykliwych (1–2 par), kani rudych (1–2 par) i trzmieljadów (2–3 par) gniazdujących poza doliną. Jedna z najważniejszych w Polsce tras migracyjnych ptaków. W czasie wędrówek na wielkopolskim odcinku doliny Noteci gromadzi się do około 250 bocianów białych, 1000 łabędzi niemych, 100–150 łabędzi czarnodziobych, 300–400 łabędzi krzykliwych, 15 000–20 000 gęsi zbożowych i białoczelnych, 2500 świstunów, 50 bielików, 4000 żurawi, 3500 łysek, 10 000 czajek.	OSOP Natura 2000 „Nadnoteckie Łęgi” oraz Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego”, SOO Natura 2000 „Dolina Noteci”, Obszar chronionego krajobrazu „Dolina Noteci”	Gromadzki i in. 1994, Bednorz i Kupczyk 1995, Wylegała 2000, Śliwa i in. 2005, Sidło i in. 2004, Wylegała i in. 2006, Wylegała i in. 2007.
9.	Puszcza nad Drawą	K2	Lasy Puszczy nad Drawą są jedną z najważniejszych w Polsce ostoi ptaków drapieżnych: bielika (16–20 par), rybołowa (16–18 par), orlika krzykliwego (15–20 par), kani rudej (15–20 par) oraz puchacza (10–14 par) i żurawia (114–150 par).	OSOP „Puszcza nad Drawą”	Sidło i in. 2004.
10.	Stawy w Oleśnicy	K3	Ważne w regionie lęgowisko ptaków wodnych – perkoz rdzawoszyi (3–4 pary), gągoł (do 10 par),	Obszar chronionego krajobrazu „Dolina	P. Wylegała – dane niepubl. 2003–2007.

			<p>błotniak stawowy (3 pary), żerowisko pary bielików oraz bocianów czarnych gniazdujących w sąsiedztwie. Miejsce koncentracji ptaków wodnych w czasie migracji – łabędź niemy (150 os.), łabędź czarnodzioby (do 34 os.).</p>	Noteci”	
11.	Puszcza Notecka	K2, K4, K5, K6, K7	<p>Jest to fragment większej ostoi ptaków na terenie której gniazdują m.in.: kania czarna (25–30 par), kania ruda (20–25 par), bielik (11–14 par) i rybołów (7–10 par). Ponadto sporadycznie gniazduje tu bardzo rzadki w Wielkopolsce orlik krzykliwy. Na terenie tym do lęgów przystępuje też 7–9 par puchacza oraz sporadycznie włośchatka. Gniazdują tu także bąki (16–20 odzywających się samców), bociany czarne (10–12 par), łabędzie nieme (ok. 50 par), łabędzie krzykliwe (1 para), błotniaki stawowe (ponad 40 par) i żurawie (ponad 60 par). Liczne jeziora są miejscem koncentracji ptaków czasie migracji. Na szczególną uwagę zasługuje jezioro Chrzypskie, na którym znajduje się noclegowisko gęsi zbożowych i białoczelnych gromadzące do 25 000 os.</p>	<p>OSOP Natura 2000 „Puszcza Notecka”, Sierakowski Park Krajobrazowy, Rezerwat przyrody: „Bagno Chlebowo”, „Buki nad Jez. Lutomskim”, „Cegliniec”, „Czaple Wyspy”, „Czaplisko”, „Mszar nad Jeziorem Mnich”, „Promenada”, „Wełna”, „Wilcze Błoto”, Obszar chronionego krajobrazu „Puszcza Notecka”, OChK „Dolina Noteci”, OChK „Dolina Wełny i Rynna Gołaniecko–Wągrowiecka”.</p>	<p>Maciorowski i in. 2000, Sidło i in. 2004, Wylegała i in. 2006, Wylegała i in. 2007.</p>
12.	Jezioro Kaliszańskie	K4, K6, K7	<p>Miejsce koncentracji ptaków wodnych (głównie różnych gatunków kaczek oraz łyski) podczas wędrówek. Noclegowisko gęsi zbożowych i białoczelnych (do 4500 os.), gęgaw (do 300 os.) oraz żurawi (do 300 os.).</p>	Brak	<p>Winiecki 1992, Kuczyński i in. 2006, P. Wylegała – dane niepubl. 2002–2007.</p>

13.	Stawy w Łukowie oraz Jezioro Czeszewskie	K3, K5, K6, K7	Ważne w regionie lęgowisko błotniaka stawowego (4–5 par). Miejsce koncentracji ptaków w czasie migracji. Obserwowano tu m.in. duże skupiska czajek (do 500 os.), siewek złotych (do 600 os.), łabędzi czarnodziobych (do 60 os.) i łabędzi krzykliwych (do 80 os.). Noclegowisko gęsi zbożowych i białoczelnych (do 1650 os.).	Brak	P. Wylegała – dane niepubl. 2006–2007.
14.	Jeziora koło Wągrowca (Rgielskie, Bracholińskie, Łękniewskie)	K3, K5, K6, K7	Ważne w regionie lęgowisko gęgawy (kilkadziesiąt par), błotniaka stawowego (10–14 par) oraz bąka (co najmniej 4–6 huczających samców). Miejsce koncentracji ptaków w czasie migracji. Noclegowisko gęsi zbożowych i białoczelnych (do 5500 os.).	Użytek ekologiczny „Jeziora Bracholińskie”	P. Wylegała – dane niepubl. 2006–2007.
15.	Pola w okolicach Lwówka	K7	Żerowisko gęsi zbożowych i białoczelnych gromadzące do 20 000–25 000 os. Na żerowisko to przylatują gęsi nocujące na jeziorze Chrzypskim, Zgierzynieckim oraz prawdopodobnie również Bytyńskim. Ponadto na polach tych gromadzi się do ok. 100 łabędzi niemych, 200 żurawi, 300 siewek złotych oraz 1000 czajek.	Brak	P. Wylegała, D. Kujawa – dane niepubl. 2006–2007.
16.	Jezioro Zgierzynieckie	K1, K2, K6, K7	Ważne w regionie lęgowisko ptaków wodnych. Gniazdują tu m.in.: bąk (5 huczających samców), gęgawa (16–18 par), kania ruda (1 para), błotniak stawowy (4 pary), trzmieljad (1 para), żuraw (4 pary), zielonka (1 para), wodnik (16–17 par), rybitwa czarna (16–18 par). Jezioro Zgierzynieckie jest też miejscem polowania pary bielików oraz bocianów czarnych gniazdujących poza obszarem Natura 2000. Ważne noclegowisko gęsi zbożowych i białoczelnych (do 4600 os.) oraz żurawi (do 1000 os.). W okolicach Posadowa w czasie w okresie	OSOP „Jezioro Zgierzynieckie”, SOO „Ostoja Zgierzyniecka”, rezerваты przyrody: „Wielki Las”, „Rezerwat im. Bolesława Papięgo na Jeziorze Zgierzynieckim”	Bereszyński i Ogródowczyk 1995, Wylegała i in. 2006.

			wiosennym obserwowano żerujące, mieszane stada gęsi liczące nawet ponad 10 000 os. Część tych ptaków nocuje najprawdopodobniej na jeziorze Chrzypskim oraz Bytyńskim.		
17.	Jezioro Bytyńskie	K3, K4, K6, K7	Miejsce koncentracji ptaków wodnych (głównie różnych gatunków kaczek oraz łyski) podczas wędrówek. Noclegowisko gęsi zbożowych i białoczelnych gromadzące do około 15 000 os. Żerowisko pary bielików gniazdujących w kompleksie leśnym na południe od jeziora. Żerowisko gęsi zbożowych i białoczelnych gromadzące jesienią do 13 500 os.	Rezerwat przyrody „Wyspy na Jeziorze Bytyńskim”	P. Wylegała – dane niepubl. 2005–2007.
18.	Dolina Ostrorogi	K7	Miejsce koncentracji ptaków wodnych w czasie wędrówki – łabędź niemy (do 120 os.), siewka złota (do 2000 os.), czajka (1500 os.). Żerowisko gęsi zbożowych i białoczelnych gromadzące do około 6500 os.	Brak	P. Wylegała – dane niepubl. 2005–2007.
19.	Dolina Samicy i stawy w Objezierzu	K2, K5, K6, K7	Ważne w regionie łęgowisko ptaków wodnych. Gniazdują tu m.in.: bąk (9–11 huczących samców), gęgawa (15–20 par), bielik (1 para), kania ruda (1 para), błotniak stawowy (11–12 pary), błotniak łąkowy (1–3 pary), żuraw (10–12 par), rybitwa rzeczna (2–8 par), rybitwa czarna (1–5 par). Miejsce koncentracji ptaków wodnych (głównie różnych gatunków kaczek oraz łyski) podczas wędrówek. Noclegowisko gęsi zbożowych i białoczelnych (do 14 500 os.) oraz żurawi (do 112 os.). Regularne miejsce polowania bielików (do 8 os. jednocześnie).	OSOP Natura 2000 „Dolina Samicy”, „Pawłowicko–Sobocki Obszar chronionego krajobrazu”.	Sidło i in. 2004, P. Wylegała – dane niepubl. 2000–2007.
20.	Dolina Małej Wełny koło Kiszkowa	K2, K5, K6, K7	Ważne w regionie łęgowisko ptaków wodnych. Gniazdują tu m.in.: bąk (13–14 huczących samców), gęgawa (13–17 par), łabędź niemy	OSOP Natura 2000 „Dolina Małej Wełny koło Kiszkowa”	Sidło i in. 2004, Krąkowski i in. 2005.

			(9–10 par), błotniak stawowy (10–14 par), żuraw (1–2 pary), rybitwa rzeczna (do 30 par), rybitwa czarna (do 30 par), rybitwa białowąsa (do 45 par). Miejsce koncentracji ptaków wodnych (głównie różnych gatunków kaczek oraz łyski) podczas wędrówek. Noclegowisko gęsi zbożowych i białoczelnych (do 30 000 os.) oraz żurawi (do 1000 os.). Regularne miejsce polowania bielików (do 6 os. jednocześnie).		
21.	Lednicki Park Krajobrazowy	K4, K5, K6, K7	Miejsce koncentracji ptaków wodnych (głównie różnych gatunków kaczek oraz łyski) podczas wędrówek. Jezioro wytypowane w Wielkopolsce jako jedno z 30 najważniejszych dla ptaków w czasie migracji i zimowania. Istotne lęgowisko błotniaka stawowego (do 7 par). Na polach wokół jeziora znajdują się żerowiska gęsi zbożowych i białoczelnych (do 3000 os.) nocujących na Jeziorze Lednickim i na Stawach Kiszkowskiach.	Lednicki Park Krajobrazowy	Winiecki 1992, Kupczyk 1997, Kuczyński i in. 2006, P. Wylegała, B. Krąkowski – dane niepubl. 2007–2008.
22.	Jezioro Wierzbiczańskie	K4	Miejsce koncentracji ptaków wodnych (głównie różnych gatunków kaczek oraz łyski) podczas wędrówek. Jezioro wytypowane w Wielkopolsce jako jedno z 30 najważniejszych dla ptaków w czasie migracji i zimowania. Noclegowisko gęsi zbożowych i białoczelnych (do 2000–3000 os.).	Brak	Winiecki 1992, Kuczyński i in. 2006. P. Kaczorowski – dane niepubl. 2000– 2005.
23.	Jeziora Ostrowickie i Popielewskie	K4	Miejsce koncentracji ptaków wodnych (głównie różnych gatunków kaczek oraz łyski) podczas wędrówek. Jeziora wytypowane w Wielkopolsce jako jedno z 30 najważniejszych dla ptaków w czasie jesiennej migracji i zimowania.	Brak	Winiecki 1992, Kuczyński i in. 2006.

24.	Jezioro Kamienieckie	K4	<p>Miejsce koncentracji ptaków wodnych (głównie różnych gatunków kaczek oraz łyski) podczas wędrówek.</p> <p>Jezioro wytypowane w Wielkopolsce jako jedno z 30 najważniejszych dla ptaków w czasie jesiennej migracji i zimowania.</p>	Brak	Winiński 1992, Kuczyński i in. 2006.
25.	Jeziora Powidzkie i Skorzęcińskie	K4, K6	<p>Miejsca koncentracji ptaków wodnych (głównie różnych gatunków kaczek oraz łyski) podczas wędrówek.</p> <p>Jeziora wytypowane w Wielkopolsce jako jedno z 30 najważniejszych dla ptaków w czasie jesiennej migracji i zimowania. Jezioro Skorzęcińskie jest noclegowiskiem żurawi gromadzące co najmniej 200 os.</p> <p>Jedno z najważniejszych miejsc przystankowych dla łabędzi czarnodziobych w regionie (do 52 os.)</p>	Powidzki Park Krajobrazowy	Kosiński i in. 2000, P. Wylegała – dane niepubl. z roku 2005.
26.	Ostoja Nadgoplańska	K2, K4, K5, K6, K7	<p>Miejsce koncentracji ptaków wodnych (głównie różnych gatunków kaczek: krzyżówki (2700 os.), czernicy (4700 os.) oraz łyski (do 10 500 os.) podczas wędrówek.</p> <p>Jezioro wytypowane w Wielkopolsce jako jedno z 30 najważniejszych dla ptaków w czasie jesiennej migracji i zimowania.</p> <p>Najważniejsze w Wielkopolsce lęgowisko błotniaka stawowego (40–50 par).</p> <p>Noclegowisko i żerowisko gęsi zbożowych i białoczelnych (do 10 000 os.), gęgaw (do 1000 os.) oraz żurawi (do 1000 os.).</p>	Nadgoplański Park Tysiąclecia OSOP „Ostoja Nadgoplańska”	Kupczyk 1997, Winiński 1992, Kuczyński, Winiński 2006.
27.	Jeziora konińskie i stawy Gosławice	K4	<p>Miejsce koncentracji ptaków wodnych (głównie różnych gatunków kaczek oraz łyski) podczas wędrówek.</p> <p>Jeziora wytypowane w Wielkopolsce jako jedne</p>	Obszar chronionego krajobrazu	Winiński 1992, Bednorz i in. 2000, Kuczyński i in. 2006.

			z 30 najważniejszych dla ptaków w czasie jesiennej migracji i zimowania. Jedno z kilku najważniejszych w Wielkopolsce miejsc koncentracji łabędzi czarnodziobych (180 os.).		
28.	Jeziro Niepruszewskie	K4	Miejsce koncentracji ptaków wodnych (głównie różnych gatunków kaczek oraz łyski) podczas wędrówek. Jeziro wytypowane w Wielkopolsce jako jedno z 30 najważniejszych dla ptaków w czasie jesiennej migracji i zimowania.	Obszar chronionego krajobrazu	Winiecki 1992, Kuczyński i in. 2006.
29.	Jeziro Strykowskie	K4, K5, K6	Ważne w regionie lęgowisko ptaków wodnych. Gniazdują tu między innymi: bąk (9–11 huczących samców), bączek (1–2 pary), gęgawa (15–20 par), błotniak stawowy (4–7 par), zielonka (3–4 pary). Miejsce koncentracji ptaków wodnych (głównie różnych gatunków kaczek oraz łyski) podczas wędrówek. Jeziro wytypowane w Wielkopolsce jako jedno z 30 najważniejszych dla ptaków w czasie jesiennej migracji i zimowania. Noclegowisko i żerowisko gęsi zbożowych i białoczelnych gromadzące do około 3000 os. (wyjątkowo nawet do 13 000 os.).	Brak	P. Wylegała – dane niepubl. 2000–2007.
30.	Stawy w Manieczkach	K3	Miejsce koncentracji ptaków wodnych (głównie różnych gatunków kaczek, oraz ptaków siewkowatych – czajki i siewki złotej) podczas wędrówek. Obserwowano tu skupiska siewek złotych liczące 600–800 os. oraz czajek do 1200 os.	Park Krajobrazowy im. Dezyderego Chłapowskiego	P. Wylegała – dane niepubl. z roku 2007.
31.	Stawy w Grzybnie	K3, K6	Miejsce koncentracji ptaków wodnych (głównie różnych gatunków kaczek oraz łyski) podczas wędrówek. Noclegowisko gęsi zbożowych	Brak	P. Wylegała – dane niepubl. z roku 2007.

			i białoczelnych (do 3500 os.). Miejsce polowania pary bielików gniazdujących w sąsiedztwie.		
32.	Ostoja Rogalińska	K2, K6	<p>Lęgowisko rzadkich gatunków ptaków – kania ruda (9 par), kania czarna (5), bielik (2–3 pary), rybitwa czarna (do 40 par).</p> <p>Na Jeziorze Góreckim znajduje się noclegowisko gęsi białoczelnych i zbożowych gromadzące do 8000 Os.. Gęsi te żerują na polach w okolicach Rosnówka na terenie ostoi oraz na polach koło Bieganowa.</p>	OSOP Natura 2000 „Ostoja Rogalińska”, Wielkopolski Park Narodowy, rezerwat przyrody: „Goździk siny w Grzybnie”, „Krajkowo”	Sidło i in. 2004, P. Wylegała – dane niepubl. 2004–2005.
33.	Dolina Średzkiej Strugi i pola koło Bieganowa	K3, K5, K7	<p>Lęgowisko rzadkich gatunków ptaków wodno–błotnych – bąk (4–5 huczących samców), gęgawa (10–15 par), błotniak stawowy (6–7 par), żuraw (2–3 pary), rycyk (2–3 pary), rybitwa białowąsa (do 45 par), śmieszka (300–400 par).</p> <p>Miejsce koncentracji ptaków wodnych w czasie wędrówki – łabędź niemy (do 80 os.), cyraneczka (do 150 os.), świstun (do 200 os.), łyska (700 os.).</p> <p>Żerowisko oraz noclegowisko gęsi zbożowych i białoczelnych gromadzące do około 4500 os.</p> <p>Żerowisko żurawi gromadzące do 100 os.</p>	Brak	P. Wylegała – dane niepubl. 2005–2007.
34.	Dolina Moskawy koło Nietrzanowa	K7	<p>Lęgowisko rzadkich gatunków ptaków wodno–błotnych – gęgawa (3–4 pary), błotniak stawowy (1–2 pary), żuraw (1 para), rycyk (2–3 pary), krwawodziób (2–3 pary).</p> <p>Miejsce koncentracji ptaków wodnych w czasie wędrówki – łabędź niemy (do 80 os.), cyraneczka (do 150 os.), świstun (do 200 os.).</p> <p>Żerowisko oraz noclegowisko gęsi zbożowych i białoczelnych gromadzące do około 2000 os.</p>	Brak	P. Wylegała – dane niepubl. 2005–2006.
35.	Stawy w Miłosławiu	K3, K5, K6, K7	Lęgowisko rzadkich gatunków ptaków wodno–błotnych – perkoza rdzawoszyjnego (8 par),	Brak	Winiecki, Kosiński 2000.

			<p>błotniaka stawowego (9 par), żurawia (1–2 pary). Żerowisko oraz noclegowisko gęsi zbożowych i białoczelnych gromadzące do około 1200 os.</p>		<p>P. Wylegała – dane niepubl. 2006–2007.</p>
36.	Bagna koło Biechowa	K3, K5	<p>Ważne w regionie łęgowsko błotniaka stawowego (do 5 par). Na obszarze tym gniazdują także bąk (3 huczące samce), gęgawa (4–6 par), błotniak łąkowy (1 para) i wąsatka (kilka par).</p>	Brak	<p>P. Śliwa – dane niepubl. z roku 2003, P. Wylegała – dane niepubl. z roku 2005.</p>
37.	Dolina Środkowej Warty	K1, K2, K5, K6, K7	<p>Jedno z najważniejszych w zachodniej Polsce miejsc gniazdowania ptaków wodno-błotnych. W obrębie woj. wielkopolskiego gniazduje m.in. bąk (37 par), bocian biały (> 100 par), gęgawa (90–100 par), bielik (2 pary), błotniak stawowy (85 par), błotniak łąkowy (15 par), derkacz (ok. 65 samców), żuraw (10–20 par), rybitwa białowąsa (do 100 par), rybitwa czarna (100–150 par). Jedna z najważniejszych w Polsce tras migracyjnych ptaków. W czasie wędrówek gromadzi się tu m.in. do około 10 000 gęsi zbożowych, białoczelnych i gęgaw, 1200 batalionów, 400 siewek złotych.</p>	<p>OSOP „Dolina Środkowej Warty” Nadwarciański Park Krajobrazowy, rezerваты przyrody: „Dębno nad Wartą”, „Dwunastak”, „Czeszewski Las”, OChK „Szwajcaria Żerkowska”, Pyzdrowski Obszar chronionego krajobrazu (OChK), Uniejowski OChK, Goplańsko–Kujawski OChK, Powidzko–Bieniszewski OChK, Złotogórski OChK.</p>	<p>Krupa i Wniecki 2000, Sidło i in. 2004.</p>
38.	Dolina Neru	K1, K2, K6, K7	<p>Jedno z najważniejszych w zachodniej Polsce miejsc gniazdowania ptaków wodno-błotnych. W obrębie woj. wielkopolskiego gniazduje m.in. bąk (do 20 huczących samców), łabędź niemy (do 24 par), gęgawa (120 par), bielik (2 pary), błotniak stawowy (25–34 par), błotniak łąkowy (6 par),</p>	Brak	<p>Sidło i in. 2004, Mielczarek i in. 2006.</p>

			<p>derkacz (42 samce), żuraw (8 par), śmieszka (1170–6350 par), rybitwa białowąsa (do 28 par), rybitwa czarna (do 64 par), wodniczka (1–3 samców).</p> <p>Ważne miejsce żerowania i odpoczynku ptaków w czasie migracji. W czasie wędrówek gromadzi się tu m.in. 75 bocianów białych, do około 15 000 gęsi zbożowych, białoczelnych i gęgaw, 230 łabędzi niemych, 600 cyraneczek, 2130 krzyżówek, 870 czajek.</p>		
39.	Zbiornik Jeziorsko	K1, K2, K4, K5, K7, K7	<p>Jedno z najważniejszych w centralnej Polsce miejsc żerowania i odpoczynku ptaków w czasie migracji. W okresie wędrówek koncentracje ptaków często przekraczają tu 20 000 os – kormoran (2300 os.), gęś zbożowa (7000 os.), gęś białoczelna (3850 os.), gęgawa (1300 os.), świstun (2700 os.), cyraneczka (6500 os.), krzyżówka (13 000 os.), głowienka (1300 os.), czernica (1100 os.), łyska (7300 os.), siewka złota (1500 os.), czajka (7500 os.).</p> <p>Ponadto gniazdują tu min. – czapla biała (3–18 par), bąk (4–7 huczających samców), żuraw (2–3 pary), rybitwa rzeczna (do 167 par). Zbiornik jest także miejscem polowania bielików gniazdujących w sąsiedztwie.</p>	OSOP „Zbiornik Jeziorsko”, rezerwat przyrody „Jeziorsko”	Janiszewski i in. 2002, Sidło i in. 2004.
40.	Zbiornik Wonieść	K1, K2, K4, K5, K6, K7	<p>Lęgowisko rzadkich i zagrożonych gatunków ptaków wodnych i błotnych: podgorzałka (2–3 pary), bączek (12–13 par), bąk (9–10 par), kania czarna (1 para), błotniak stawowy (15–16 par), żuraw (7–8 par), rybitwa rzeczna 16–17 par).</p> <p>Ponadto: perkoz dwuczuby (113–115 par), perkoz rdzawoszyi (1–2 pary), łabędź niemy (10–</p>	OSOP Natura 2000 „Zbiornik Wonieść”, rezerwat „Ostoja Żółwia Błotnego”	Gromadzki i in. 1994, Bednorz i in. 2000, Sidło i in. 2004, Kuźniak, Lorek 1993, Wylegała i in. 2006,

			<p>12 par), gęgawa (70–80 par), krakwa (27–30 par), gągoł (14–15 par), rybitwa czarna (20–25 par).</p> <p>Miejsce żerowania i odpoczynku ptaków migrujących. W czasie wędrówek na zbiorniku i na okolicznych polach gromadzi się do 10 100 gęsi zbożowych, białoczelnych i gęgaw, 1200 świstunów, 300 rożeńców, 1000–1500 siewek złotych, 1500 czajek.</p> <p>Pierzowisko do 300 łabędzi niemych, cyraneczek i krzyżówek.</p> <p>Noclegowisko gęsi, do 300 żurawi, kulików wielkich, kilku tysięcy dymówek i szpaków oraz kilkuset pliszek siwych i pliszek żółtych.</p> <p>Zimowisko ok. 300 łabędzi niemych i krzykliwych.</p>		<p>Kuźniak S., Mikołajczak Z., Stępniewski J. 2005, S. Kuźniak – dane niepubl. 2005–2007.</p>
41.	Pojezierze Sławskie	K1, K2, K4, K5	<p>Lęgowisko rzadkich gatunków ptaków: bąk (24–25 par), bączek (12–15 par), czapla siwa (10–15 par), bocian biały (35 par), łabędź niemy (ok. 15 par), gęgawa (25–30 par), kania czarna (1 para), kania ruda (2–3 pary), bielik (1 para), błotniak stawowy (16–20 par), żuraw (17–20 par).</p> <p>Miejsce koncentracji ptaków w okresie migracji gromadzące kilka tysięcy gęsi, kaczek i łysiek, m.in. głowienka (do 1200 os.), czernica (do 1000 os.), gągoł (do 150 os.), łyska (2000–3000 os.).</p>	<p>OSOP Natura 2000 „Pojezierze Sławskie”, SOO Natura 2000 „Jezioro Breńskie”, rezerwaty „Wyspa Konwaliowa”, Torfowisko nad Jeziolem Świętym”, „Jezioro Trzebidzkie”, Przemęcki Park Krajobrazowy.</p>	<p>Gromadzki i in. 1994, Bednorz i in. 2000, Sidło i in. 2004, Wylegała i in. 2006, Kuźniak 1995, 2000, 2005a, Kuźniak, Lorek 1996, Stępniewski 2003, Winiecki 2004, Kuczyński i in. 2006.</p>
42.	Wielki Łęg Obrzański	K1, K2	<p>Miejsce lęgów bociana białego (40–50 par), bociana czarnego, żurawia (kilkanaście par), ptaków drapieżnych – kani rudej i trzmielojada.</p>	<p>OSOP Natura 2000 „Wielki Łęg Obrzański”, Obszar chronionego krajobrazu</p>	<p>Gromadzki i in. 1994, Bednorz i in. 2000, Sidło i in. 2004, Wylegała i in. 2006.</p>

				„Pojezierze Przemęcko–Wschowskie”	
43.	Jezioro Łoniewskie	K3, K5	Lęgowisko bąka (2 pary), bączka (6–8 par), gęgawy (kilka par), kani rudej (2 pary), błotniaka stawowego (4–5 par), żurawia (3 pary). Jedno z największych w Wielkopolsce lęgowisk wąsatki.	SOO Natura 2000 „Zachodnie Pojezierze Krzywińskie”, „Krzywińsko–Osiecki Obszar chronionego krajobrazu”	Bednorz i in. 2000, Wylegała i in. 2006, S. Kuźniak, J. Stępniewski – dane niepubl. 2002–2007.
44.	Jezioro Świerczyńskie Wielkie	K3, K5, K6	Lęgowisko bąka (4 pary), bączka, gęgawy, żurawia (3–4 pary), błotniaka stawowego (3–5 par), noclegowisko gęsi (1500 os.) i żurawi (150 os.).	SOO Natura 2000, „Zachodnie Pojezierze Krzywińskie”, „Krzywińsko–Osiecki Obszar Chronionego Krajobrazu”	S. Kuźniak – dane niepubl. 2002–2007.
45.	Tarnowskie Łąki	K3, K4, K7	Lęgowisko bielika (1 para), żurawia, błotniaka stawowego, błotniaka łąkowego (1–2 pary), trzmielojada (1 para). Miejsce koncentracji perkozów, łysek, kaczek i gęsi w okresie przelotu wiosennego (ponad 1000 os.) oraz siewek (100–200 os.).	Obszar chronionego krajobrazu „Dolina Baryczy”	Kuźniak 1993, S. Kuźniak – dane niepubl. 2002–2007
46.	Dolina Rowu Polskiego koło Robczyńska	K3, K7	Miejsce koncentracji ptaków w okresie migracji: gęsi zbożowych i białoczelnych (6000 os.), kaczek, min. świstun (2000 os.), rożeniec (600 os.), siewek złotych (1500–1800 os.) i czajek. W okresie migracji i zimowania miejsce koncentracji myszołówów włośchatych i myszołówów (do 100 os.) i błotniaków zbożowych.	Brak	Kuźniak 1993, S. Kuźniak – dane niepubl. 2002–2007.

47.	Dolina Rowu Polskiego koło Pudliszek	K3, K7	Miejsce koncentracji ptaków w okresie migracji: gęsi zbożowej, białoczelnej i gęgawy, siewek – siewki złotej (do 2000) i czajki	Brak	Kuźniak 1993, S. Kuźniak dane niepubl. 2002–2007.
48.	Rów Wysokoć	K3, K5, K7	Miejsce lęgów błotniaka stawowego (4–5 par), gęgawy (4–10 par), żurawia (4–5 par), łabędzia niemego (2–6 par), bąka (3–4 pary), bączka (1 para), perkoza rdzawoszyjnego (1 para), krakwy (1–2 pary), cyranki (1 para.). Żerowisko oraz noclegowisko gęsi zbożowych i białoczelnych gromadzące do około 1200 os.	Park Krajobrazowy im. gen. D. Chłapowskiego, Krzywińsko–Osiecki Obszar chronionego krajobrazu	Banaszak, Kujawa 2003, Kujawa 1994, 2000.
49.	Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry	K3, K4, K5	Miejsce lęgów wielu gatunków ptaków wodnych: perkoza dwuczubego (60 par), łabędzia niemego, gęgawy (22 pary), wielu gatunków kaczek m.in. gągoła, głowienki i czernicy. Lęgowisko żurawia (5–8 par), błotniaka stawowego (do 8 par), kani czarnej i kani rudej. Miejsce odpoczynku ptaków wodnych podczas przelotów: krzyżówka (do 1000), głowienka (350), czernica (200), gągoł (250), łyska (1200).	Rezerwat „Wyspa na Jeziorze Chobienickim”	Bednorz i in. 2000, Gromadzki i in. 1994, Jermaczek 1987, Jermaczek, Jermaczek 1987, Jermaczek i in. 1987, Sidło i in. 2004, Tryjanowski 1993.
50.	Wielkopolska część Doliny Baryczy w tym: – Stawy Przygodzickie i okoliczne łąki	K1, K2, K4, K5, K7	Obszar gniazdowania bielika (2 pary), bociana czarnego (4–5 par), bociana białego (25–30 par), łabędzia krzykliwego (1 para), derkacza. – Miejsce lęgów wielu gatunków ptaków wodnych: perkoza dwuczubego, perkoza rdzawoszyjnego, łabędzia niemego (ok. 10 par), gęgawy (kilkadziesiąt par), wielu gatunków kaczek m.in. głowienki, czernicy, krakwy, cyranki, cyraneczki, wyjątkowo świstuna i podorzałki; mewy śmieszki (500–3000 par), rybitwy rzecznej (do 100 par) i rybitwy czarnej (do 250 par).	W większości Park Krajobrazowy i OSOP „Dolina Baryczy”, Obszar Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska”, rezerwat przyrody „Wydymacz”	Dolata 1993, 2003, 2006, 2008, Gromadzki i in. 1994, Bednorz i in. 2000, Czapulak i in. 2002, Błażniak i in. 2005, M. Antczak, P. T. Dolata, K. Girus – dane niepubl. 1994– 2007.

<p>– Stawy Możdżanów</p>	<p>Lęgowisko żurawia, błotniaka stawowego (ok. 10 par), kolonia lęgowa czapli siwej (ok. 50 gniazd), kolonia lęgowa pustułki oraz inne pary w rozproszeniu. Pierzowisko łabędzi niemych (do 250 os.). Miejsce odpoczynku i żerowania ptaków wodnych podczas przelotów: krzyżówka, głowienka, czernica, świstun, gągoł, nurogęś, łyska. W rezerwacie przyrody „Wydymacz” gniazdują wszystkie 4 krajowe gatunki muchołówek. – Miejsce lęgów wielu gatunków ptaków wodnych: perkoza dwuczubego, perkoza rdzawoszyjnego, łabędzia niemego (10 par), gęgawy (kilkadziesiąt par), wielu gatunków kaczek, m.in. głowienki, czernicy, krakwy, prawdopodobnie gągoła. Lęgowisko żurawia, błotniaka stawowego (ok. 5 par). Miejsce odpoczynku ptaków wodnych podczas przelotów: krzyżówka, głowienka, czernica, świstun, gągoł, nurogęś, łyska. Miejsce żerowania bocianów czarnych (do 50 os.) i czapli białych (do 130 os.)</p>	<p>– Miejsce gniazdowania ptaków siewkowych: czajki, krwawodzioba, rycyka, wyjątkowo bataliona. Na przelocie obszar odpoczynku i żerowania gęsi zbożowych i białoczelnych (ponad 1000 os.), stad łabędzi niemych, krzykliwych (do 25 os.) i czarnodziobych (do 35 os.), kaczek świstunów, płaskonosów.</p>	<p>51. Stawy Rybin</p>	<p>Miejsce lęgów wielu gatunków ptaków wodnych: perkoza dwuczubego, perkoza rdzawoszyjnego, łabędzia niemego (kilka par), gęgawy</p>	<p>Obszar Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Ostrzeszowskie</p>	<p>P. T. Dolata – dane niepubl. 2002–2007, K. Bartoszewicz –</p>
------------------------------	---	--	------------------------	--	--	--

			(kilkadziesiąt par), wielu gatunków kaczek m.in. głowienki, czernicy, krakwy. Lęgowisko żurawia, błotniaka stawowego (ok. 5 par). Miejsce odpoczynku i żerowania dużych zgrupowań ptaków wodnych podczas przelotów: łabędź niemy, krzyżówka, głowienka, czernica, świstun, gągoł, nurogęś, czapla biała, łyska.	i Kotlina Odolanowska”	dane niepubl. 2004–2007.
52.	Dolina Gniłej Baryczy	K3	Obszar gniazdowania bociana białego w dużym zagęszczeniu i derkacza. Słabo zbadany, bardzo prawdopodobne kolejne cenne gatunki.	Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Proсны i Kotlina Grabowska”	M. Antczak, P. T. Dolata – dane niepubl. 1997–2007.
53.	Dolina Proсны	K3	Miejsca lęgów wielu gatunków ptaków wodnych i błotnych (bąk, błotniak stawowy, czajka). Szlak wędrówkowy ptaków.	Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Proсны i Kotlina Grabowska”	Wilzak i in. 2004.
54.	Zbiornik Pokrzywnica (Szale)	K3, K4	Miejsce lęgów wielu gatunków ptaków wodnych, koncentracji perkozów, kaczek (krzyżówka, świstun, głowienka, czernica, gągoł, nurogęś) i mew (srebrzysta, pospolita i śmieszka) w okresie wędrówek oraz w łagodne zimy.	Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina rzeki Swędni”	Wilzak 2004.
55.	Dolina Obry koło Jaraczewa	K3, K7	Obszar gniazdowania ptaków łąk, np. błotniaka łąkowego, derkacza, bociana białego (ponadto jego stad niełęgowych i sejmików). Miejsce żerowisk gęsi zbożowych, białoczelnych i gęgaw – do ponad 10 tys. os.	Brak	J. Pietrowiak, T. Pietrzak – dane niepubl. 2000–2007.
56.	Żerkowsko–Czeszewski Park Krajobrazowy od Warty na południe,	K3	Druga do wielkości w Wielkopolsce populacja dzięcioła średniego (100–150 par), duża populacja bociana białego (ok. 30 par) i bociana czarnego (ok. 5 par), gniazdowanie żurawia, bielika i prawdopodobnie błotniaka łąkowego. – Miejsca lęgów wielu gatunków ptaków	Żerkowsko–Czeszewski Park Krajobrazowy, Obszar Chronionego Krajobrazu „Szwajcaria Żerkowska”, rezerwat	Bednorz i in. 2000, Winiecki i Kosiński 2000, Dolata i in. 2003, Pietrowiak 2003, Ptaszyk 2006,

	– w tym stawy Podlesie, Raszewy i Lutynia		wodnych: perkoza rdzawoszyjego (2–6 par), perkoza dwuczubego (3 pary), perkozka (7 par), zauszniaka (0–1 pary), bąka (3 huczące samce) i prawdopodobnie bączka, łabędzia niemego (8 par), kaczek cyranki (do 3 par), głowienki (ok. 20 par) i czernicy, prawdopodobnie rybitwy czarnej. Lęgowisko błotniaka stawowego (8 par), żurawia, zimorodka i remiza (2 pary), a przy stawach Podlesie – kani rudej.	„Dębno nad Wartą”	Wylegała i in. 2006, Schwartz 2007, P. T. Dolata i J. Pietrowiak – dane niepubl. 2004–2005.
	– lasy łęgowe w widłach Warty i Lutyni		– Kolonie łęgowe czapli siwej (do 80 par) i kormorana (do 12 par), znaczna część w/w populacji dzięcioła średniego, łęgi bielika, kani rudej i kani czarnej, bociana czarnego, gołębia siniaka	– rezerwat „Czeszewski Las”	
57.	Stawy Marchwacz (Krowica Zawodnia), Staw i Tymieniec	K3	Miejsca lęgów wielu gatunków ptaków wodnych, m.in. łabędzia niemego, błotniaka stawowego, bąka, bączka, perkoza dwuczubego, perkoza rdzawoszyjego i perkozka, kaczek. Miejsce koncentracji, wypoczynku i zerwania ptaków wodnych.	Brak	P. Szyld, P. T. Dolata – dane niepubl. 2000–2007.
58.	Stawy Czajków i sąsiednie	K3	Miejsce lęgów wielu gatunków ptaków wodnych, m.in. łabędzia niemego, błotniaka stawowego, perkoza dwuczubego.	Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Proсны i Kotlina Grabowska”	P. T. Dolata – dane niepubl. 2002–2004.
59.	Stawy koło Krotoszyzna	K3, K5	Miejsce lęgów wielu gatunków ptaków wodnych: perkoza rdzawoszyjego (do 10 par), perkozka (m.in. 3 pary), łabędzia niemego, paru gatunków kaczek m.in. krakwy (2 pary). Lęgowisko błotniaka stawowego (5 par), zimorodka i remiza.	Obszar Chronionego Krajobrazu „Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków – Rochy”	Kosiński i Kordy 1994.
60.	OSOP „Dąbrowy Krotoszyńskie”,	K1, K2	Areał lęgowy jednej z 3 największych w Polsce i największej w Wielkopolsce populacji dzięcioła średniego (około 330–350 par), bociana czarnego	OSOP „Dąbrowy Krotoszyńskie”, Obszar Chronionego	Kosiński i Kordy 1994, Kempa i Kosiński

	czyli Dąbrowy Krotoszyńskie i przyległe obszary rolnicze		(min. 5 par), bociana białego (ok. 10 par), bielika (1 para), kani rudej, żurawia (ok. 5 par), dzięcioła zielonosiwego (10–15 par), muchołówki małej (prawdopodobnie dość liczna), muchołówki białoszyjej (kilka par) i gołębia siniaka, gąsiorka, lerki, jarzębatki i ortolana.	Krajobrazu „Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków – Rochy”, rezerwy przyrody: „Baszków”, „Buczyna Helenopol”, „Dąbrowa koło Biadek Krotoszyńskich”, „Dąbrowa Smoszew”, „Miejski Bór”, „Mszar Bogdaniec”	2003, Winięcki 2004d, Kosiński i Hybsz 2006, Wylegała i in. 2006, P. T. Dolata – dane niepubl. 2000–2007, A. Kicińska – dane niepubl. 2004.
61.	Pola koło Baszkowa	K7	W czasie przelotów i zimowania żerowiska stad gęsi zbożowej (do 2600 os.), białoczelnej (do 400 os.) i gęgawy oraz żurawi.		Kosiński i Kordy 1994.
62.	Zbiornik Piaski–Szczygliczka w Ostrowie Wielkopolskim	K4	W okresie lęgowym niewielkie znaczenie, większą wartość ma gniazdowanie do kilku par (przy wysokim poziomie wody) perkoza dwuczubego. Bardzo duże znaczenie dla ptaków w okresie jesiennej wędrówki (położony w granicach miasta jest ostoją dla kaczek w okresie polowań) i zimowania, m.in. do 1800 kaczek krzyżówek i 250 świstunów.	Brak	P. T. Dolata dane niepubl. 1992–2007, M. Litwin dane niepubl. 1992–1995.
63.	Łąki koło Bralina	K3	Miejsce lęgowe ptaków siewkowych: kulik wielki (1 para), kszyc (do 8 tokujących samców), krwawodziób (1 para), rycyk (1 para), czajka, derkacza (do 3 samców), błotniaka łąkowego (1 para) i stawowego (1 para), pustułki (1 para), żurawia (1 para), srokosza (2–3 pary), jarzębatki, gąsiorka, strumieniówki i świerszczaka. Miejsce zgrupowań czajki na przelocie (do 800 os.).	Brak	Bednorz i in. 2000, S. Pawlak, M. Rachel dane niepubl. 1986–2007.

64.	Torfowiska Świerczyna	K3	Miejsce lęgowe ptaków wodnych, m.in. kolonii rybitwy czarnej.	Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Proсны i Kotlina Grabowska”	Bednorz i in. 2000.
65.	Zbiornik Roszków	K4	Miejsce lęgów ptaków wodnych: łabędź niemy, perkoz dwuczuby. Miejsce zgrupowań łabędzi niemych, gęsi zbożowych, kaczek (głównie krzyżówek), perkozów dwuczubych i łysek w okresie przelotu i zimowania w łagodne zimy	Brak	P. T. Dolata dane niepubl. 2001–2007.
66.	Zbiornik Przykona	K3	Jedno z najważniejszych w regionie miejsc gniazdowania ptaków wodnych związanych z piaszczystymi terenami nadwodnymi – śmieszki, rybitwy rzecznej, rybitwy białoczelnej, sieweczki rzecznej i obroźnej. Jedyne w Wielkopolsce i jedne z kilkunastu w Polsce miejsc gniazdowania mewy czarnogłowej.	Brak	T. Iciek – dane niepubl. 2004–2007.
67.	Jezióra Dolskie	K3, K5	Ważne w regionie lęgowisko ptaków wodno błotnych m.in. bąka (5-6 huczających samców), gęgawy (kilkanaście par), błotniaka stawowego (7 par), żurawia (3-4 pary), zielonki (3 pary), wodnika (22 pary), podróżniczka (9 par).	Brak	Łucka 1997